

„Nemyslitelné se stane“. Bitva u ústí Něvy

☆ cs.topwar.ru/217166-nebyvaloe-byvaet-boj-v-uste-nevy.html

Alexandr Samsonov

18. května 2023

Adrian Schonebeck. Zajetí švédských lodí Astrild a Gedan na Něvském pobřeží v noci z 6. na 7. května 1703.

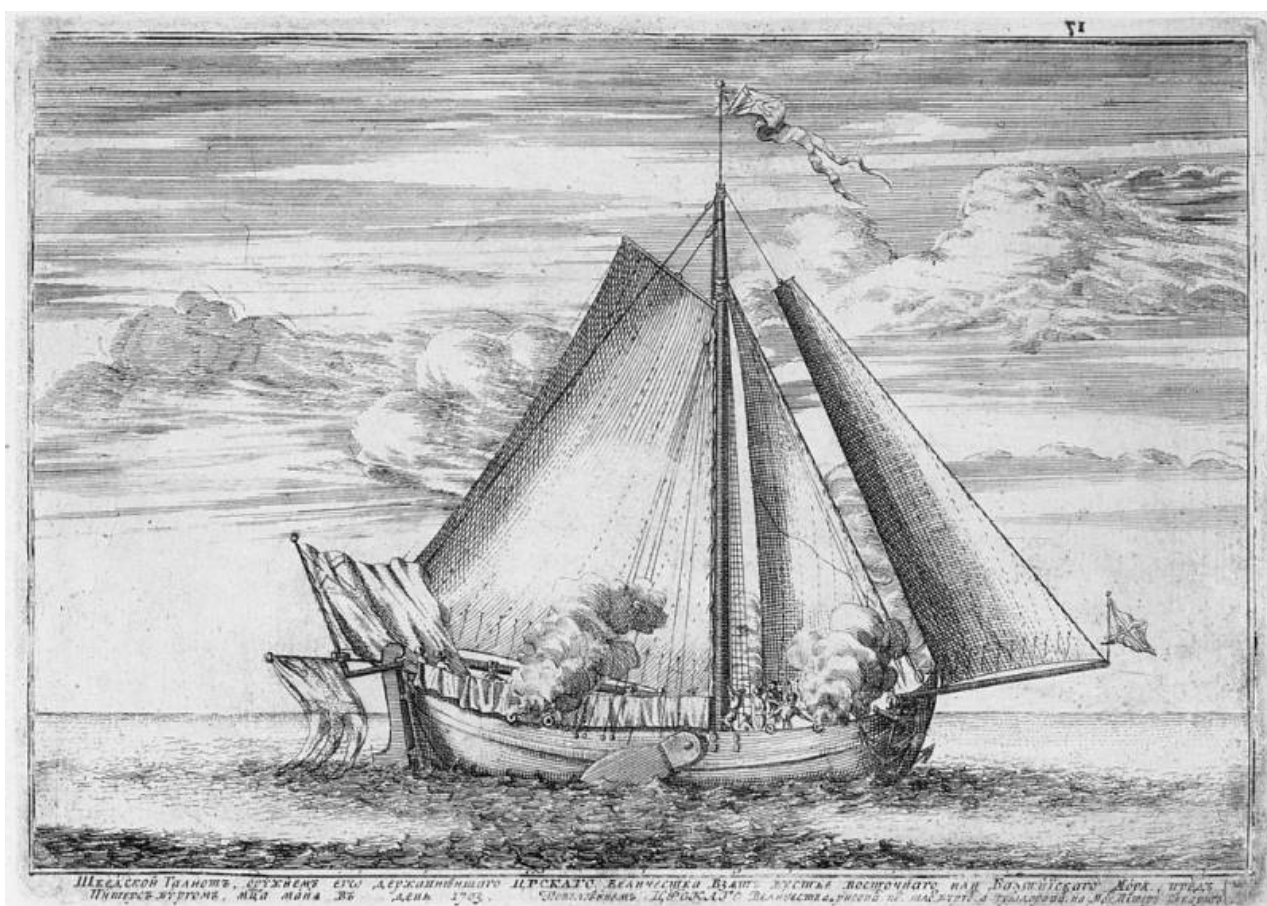
pravěk

V říjnu 1702, po brutálním útoku, obsadila ruská armáda švédskou pevnost Noteburg (Oreshek, staroruština). Dobytí Noteburgu otevřelo cestu do Baltu. Ruské jednotky postupovaly po Něvě k pobřeží Finského zálivu. Poté, co obsadila střední tok řeky, dosáhla Šeremetěvova armáda na jaře 1703 jejího dolního toku.

Zde měli Švédové pevnost zvanou Nienschanz. Byla špatně připravena na obranu, posádka byla malá. Po krátkém odporu padla i tato důležitá pevnost nepříteli (Ruská armáda bere Nyenschanz a proráží se k moři). Rusové znovu získali přístup k Varjažskému (Baltskému) moři.

Nyenschanz kapituloval 1. května 1703, následujícího dne se švédská eskadra viceadmirála Numerse objevila u ústí Něvy. Měla posílit obranu Nyenschantz. Švédové ještě nevěděli, že jejich pevnost dobyl nepřítel. Švédské lodě v klidu zakotvily. Švédové dali konvenční znamení – dva výstřely z děla. Odpověděli z pevnosti.

Dvě nepřátelské lodě - 10 dělový člun Gedan (Pike) a 8 dělová shnyava Astrild (Hvězda), se zastavily na řece několik mil od hlavních sil. Čekali na úsvit, aby se mohli dál pohybovat.

Petr Pickart. Lod' "Gedan"

Rusové pozorně sledovali nepřítele. Ještě předtím, než obě švédské lodě vpluly do Něvy, byl k samotnému ústí řeky postoupen oddíl člunů s vojáky pluků Preobraženského a Semjonovského. Za zmínku stojí, že čluny byly jednoduché, bez dělostřeleckých zbraní. Flotila ze 30 člunů, vedených samotným carem Petrem (kapitán Petr Michajlov) a Menšikovem, se rozdělili a obklíčili nepřítele, aby nevyplul na moře. Jeden oddíl se k Švédům přiblížil od úst, druhý z opačného směru.

Za svítání 7. (18. května) 1703 zahájil ruský oddíl útok na nepřátelské lodě. Když si švédské lodě všimly Rusů, začaly zvedat plachty, aby pronikly do moře a spojily se se svou eskadrou. Zabránil jim ale silný protivítr a úzký kanál. Během pohybu švédské lodě zasypaly útočníky broky.

Rusové nenechali nepřítele odejít. Přiblížili se k lodím a šli se nalodit. Na palubách Gedanu a Astrild začal vřít nelítostný boj muž proti muži. Útoku se přímo účastnilo ne více než 8 ruských člunů, které se jako první sblížily s loděmi. S mušketami, granáty a zimou zbraně Ruští vojáci zaútočili na švédské lodě. Vítězství bylo dokonáno.

Útoku se osobně zúčastnil car Petr. Ruský panovník v dopise Apraksinovi poznamenal:

„Protože nepřátelé, pardon, křičeli příliš pozdě, bylo pro vojáky těžké se uklidnit, kteří po vloupání téměř každého pobodali, naživu jich zůstalo jen 13. Troufám si napsat, že z 8 lodí platilo, že se to skutečně stalo. A já zaseji, nikdy jsem nebyl vítězstvím, blahopřeji vaší milosti.

Ruské ztráty v bitvě – 75 zabitých a raněných, Švédové ztratili asi 100 lidí. Lodě se staly ruskými trofejemi a doplnily mladou Baltskou

flotilu, která se již mohutně budovala na Syasi, Ladoga a Svir. Pravda, v krutém boji byly těžce poškozeny.

Švédové odrazení neúspěchy vzali lodě dále na moře. Ačkoli Numers pokračoval v blokádě až do pozdního podzimu.

V dalších letech místní bitvy vyhrávaly a vítězství si tak zvykly, že i když byly oslavovány salvami a hostinami, byly považovány za každodenní události dlouhé války. Stejná bitva přivedla Petra k velké radosti, zřejmě to bylo kvůli jeho vášni pro námořní záležitosti. Ve skutečnosti to bylo první vítězství ve válce na moři. Předtím Rusové rozbili švédskou flotilu, ale na řekách a jezerech. Car oslavil první námořní vítězství trojitou salvou z děl a pušek. Petr a Menšikov byli vojenskou radou vyznamenáni řády sv. Ondřeje Prvního (čísla 6 a 7).

Na počest této události nařídil car vyrazit medaili s lakonickým nápisem: "Nepředstavitelné se stane." Všichni důstojníci, kteří se zúčastnili bitvy, byli oceněni zlatými medailemi s řetězy a vojáci byli oceněni stříbrnými medailemi bez řetězů. Na základě vládního nařízení byly provedeny rytiny zobrazující zajaté lodě a typ bitvy.

Medaile Za zjetí dvou švédských lodí, 6. května 1703